

OTWORZONY (249) *part praet pass pf*

otworzony, otworzon (240), **odtworzony** (6), **odforzon** (2), **odworzon** (1); odtworzony *BielŻyw, GlabGad* (3), *MiechGlab, WróbŻołt*; odforzon *KromRozm I*; otworzony : odworzon *OpecŻyw* (2:1); otworzony : odforzon *LibLeg* (2:1).

otworzony, odtworzony (210), **otworzon, odworzon, odforzon**(34), otworzony *a. otworzon* (5).

Pierwsze i drugie o jasne. ◇ *W formach niezłożonych* -on (1) *OpecŻyw*, -ona (1) *SarnStat*, -ony (1) *OpecŻyw*. ◇ *W formach złożonych* -on- (18), -ón- (8); -on- *OpecŻyw, OpecŻywPrzedm, Mącz* (8), *SarnStat* (5), *GoslCast* (2); -ón- *OrzQuin* (3), *Oczko* (2), *KochPieś, też SienLek*; -on- : -ón- *KochPs* (1:1).

sg m N otworzony (15), otworzon (7); ~ (*attrib*) otworzony (4); ~ (*praed*) otworzony (6), otworzon (7); -ony *Leop, KochOdpr*; -on *OpecŻyw, TarDuch, BielKron, RejPos*; -ony : -on *GroicPorz* (1:1), *RejAp* (1:1), *WujNT* (2:1). ◇ *G* otworzon(e)go (1). ◇ *A* otworzony (6). ◇ *V* otworzony (1). ◇ *f N* otworzoną (19), otworzona (11), otworzon(a) (5); ~ (*attrib*) -ą (5); ~ (*praed*) -ą (16), -a (11); -ą *BielKron, OrzRozm, GrabowSet*; -a *GroicPorz, KrowObr, SienLek, BudBib* (2), *MycPrz, SarnStat*; -ą : -a *RejAp* (9:2), *RejPos* (3:1), *ModrzBaz* (1:1). ◇ *G* otworzon(e)j (2). ◇ *A* otworzoną (9). ◇ *I* otworzoną (4). ◇ *n N* otworzoné (15), otworzono (10); -é (1), -(e) (14); ~ (*attrib*) -é (3); ~ (*praed*) otworzoné (12), otworzono (10) [*w tym: LibLeg 6/79, KrowObr 100v, RejAp 77 może impers praet i fut od OTWORZYĆ*]; -é *OpecŻyw, LubPs, WujNT, PowodPr, SkarKaz* (2), *KlonFlis*; -o *LibLeg* (3), *KromRozm II* (2), *Leop*; -é : -o *KrowObr* (1:1), *RejAp* (1:1), *RejPos* (3:2). ◇ *G* otworzon(e)go (3). ◇ *A* otworzoné (19); -é (1), -(e) (18). ◇ *L* otworzonym (3). ◇ *pl N subst m i pl t* otworzon(e) (18). *f* otworzoné (29), otworzony (2); -é (8), -(e) (21); ~ (*attrib*) -é (3); ~ (*praed*) -é (26), -y (2) *RejPs, KromRozm I. n (praed)* otworzon(e) (19), otworzony (4); -y *OpecŻyw, TarDuch*; -(e) : -y *RejPos* (4:2). ◇ *G* otworzonych (4). ◇ *A subst* otworzoné (40); -é (2), -(e) (38). ◇ *I f* otworzon(e)mi (1). *n* otworzonymi (1). ◇ *L* otworzonych (1).

Składnia dopełnienia sprawcy: otworzon(y) przez kogo (6) *GroicPorz, RejAp* (2), *RejPos, WujJud, MycPrz, od kogo* (3) *KromRozm II* (2), *OrzQuin*.

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVII(XVIII) w. s.v. otworzyć.

1. *Nie zamknięty, niczym nie zakryty; apertus Vulg, PolAnt, Cn; adapertilis, patefactus, patens Mącz* (120) : Nie godzi się o wypędzeniu płodu pomyślać/ albo praczować/ ażby pierwej oliwą/ albo tłuściością nieiaką, takież myciem albo podkurzaniem: macicza była odmiękczona/ aby droga ku wyżciu była otworzona. *FalZioł V 34*; Źedł mimo Xenocratefow dom odtworzony y wżedł tam *BielŻyw 100*; do pywnycze pod domem pana Mokronofkyego yednym kluczem ze cztherzech fałchywych kthore przifzoby myal othworzil, do kthorey thak othworzoney Maľurek wćhedł *LibMal 1544/185*; Niechay brany Ierozolimskie otworzone nie bywaią aż słońce ogrzeie *BibRadz 2.Esdr 7/3*; gdy było wnocy/ przekopáli się przez wół gdzie rozumeli słańba obroná była/ tam sťroże spiące pobili/ náleźli fortę otworzoną *BielKron 215*; Patefactum iter ad urbem, Otworzona drogá do miáľtá. *Mącz 283c, 25b, 279a, 381d*; á wyźrzał drzewi otworzone w kościele/ y wżedł tam *HistRzym 85v, 95v; BudBib 2.Esdr 7/3; [Olgierd]* wiechał w Zamek Moskiewłki dobrowolnie

otworzony *StryjKron* 421; ludziom w ciemnym gmáchu zámkniony^m/ ktorzy fłoneczney światłości widzieć nie mogą/ potrzebá/ áby mieli otworzone okná *NiemObr* 68; *KochPieś* 36; *WujNT Act* 16/27; Zwłalczá w okno otworzoné/ Wleczą rzeczy niewiadomé. *GosłCast* 54.

otworzony komu (21): *GroicPorz* b2v; *KrowObr* 100v; *WujJud* 30v; á nieprzyiaćiołom přes nie drogá była otworzoná do Páńftwá. *MycPrz* II A4v; Włzyłtkim wćiwym dom moy otworzony. *KochOdpr* A4v; Iełlic kościołá trzebá/ wnidz kiedy y do ktorego chćelz: wrotáć otworzone. *SkarŻyw* 88. Cf *W przen*, *Frazy*.

otworzony czym (1): *WujJud* 30v cf *W przen*.

W przeciwstawieniach: »otworzon(y)... zamkniony (6), zawarty« (7): *OrzRozm O*, O3 [2 r.]; kościół yego [*Janusa*] w Rzymie stał otworzony czálu walki/ á zaś gdy Rzymiáne włzędzie pokoy mieli stał zawarty. *Mącz* 163c; *RejPos* 181v; broná śieni wnętrzney [...] będzie zamkniona (przez) łżeś dni robotne/ á w dzień łobotny będzie otworzoná/ wdzień też nowiu będzie otworzoná. *BudBib Ez* 46/1.

W przen (74) : *RejPs* 35; A gdźye włsyłtko co yełt nápiłano nye będzie otworzono od tego/ ktory ma klucz Dawidow/ [...] od żadnego inłłego nye będzie otworzono. *KromRozm II* ov, o2; Abowiem wedle práwá/ áni tym ktorzy iáká złóćią álbo łzkáradóćią żywotá łą pokaleni/ [...] vliczki żadnego dołtoieńftwá niemáią być otworzone. *GroicPorz* b2v; W tenże dzień włzyłtki źrzodłá przepáści wielkich porwály fię/ y okná niebiełkie otworzone łą [*cataractae caeli apertae sunt*]. *BibRadz Gen* 7/11, *Is* 24/18; niemáłz w téy Owczárniéy żadného/ któryby nie włzedł przez drzwi otworzoné od Piotrá/ w tę Owczárniá Piotrowi zwierzoná? *OrzQuin* Xv; Iż áćżkolwiek Pan iełt drogá y tá fortá nam otworzona/ á kto thá fortá nie wnidzie/ iuż trudno inedy do tego miáłtá łwiętego wniść ma. *RejAp* 183v, 38, 96, 130, 131, 182v, 184, 187; *RejPos* 181v; Zaden tedy vrzędny Páłterz áni Káplán w Owczárni Páńłkiey nie iełt/ ktoryby nie włzedł przez drzwi iemu kluczem otworzone przez Piotra *WujJud* 30v; *BudNT Apoc* 3/8; Mnołstwo kłsiąg niech będzie zárzucono: prołta á iálna vmiárkowána drogá/ niech będzie otworzona [*simplex et aperta ratio aequitatis aperiatur*]. Ztąd poydźie pewne záchowánie v łáduw á wiele trudnośći vftánie. *ModrzBaz* 98; SWięta Mátko náłzego odkupiciéłá/ ktoraś fię sítálá łzeroko otworzoná bramá niebiełką/ y gwiazdą morłką *LatHar* 479; A potymem widział/ á oto otworzon iełt kościół przybytku łwiádectwa w niebie *WujNT Apoc* 15/5, *Apoc* 3/8, 4/1, 11/19.

Frazy: »drzwi są (będą, były) otworzone, otworzone stoją; drzwi otworzone czynić« = *ostium apertum est Vulg* [*w tym: komu* (5), *do kogo* (1)] (4:1;1): *RejAp* 39 [2 r.]; Azáłz dziś komu w potrzebie iego/ á zwłalczá vbogiemu/ drzwi gdzie otworzone łtoią bez dárow? *RejZwierc* 65; tym záváždy do Celárzá drzwi otworzone łą *BielSpr* 50v; *WujNT 1.Cor* 16/9, *2.Cor* 2/12.

»[*komu*] będzie (była) otworzona fortka; otworzona fortka« [*szyk zmienny*] (5;1): Iużći będzie fortká záváždy otworzona/ y tu zá żywotá twego y po łmierći twoiey/ iáko onym mądrym dziewicám *RejAp* 138, 46, 158; iż kto fie iedno chce vznáć zá włpomożeniem iego/ á náwroći fie do niego/ á przyłtánie do łwiętego Bołtwá iego/ iż káždemu będzie łzyroko tá fortká otworzona/ do tych wdzyęcnych á obfitych god iego. *RejPos* 239, 181v, 343.

»[*komu*] otworzone są wrota, brany [*czyje*]; [*do czego*] otworzone wrota mieć« (3;1;1): Azáżes włzedł do głébokości Morzá/ á po nanizłłym dnie przepáści przechodziłes fie? Zázći łą otworzone

wrotá śmierci [*Nunquid apertae sunt tibi portae mortis*]? *Leop Job* 38/17; áby nie piérwéy człowiek w Kłieństwie národzony wiedział iye być wolnym/ áliżby pozbywłszy Práwá Książęcého/ do Królestwá otworzone wrotá miał. *OrzQuin* P2v; *RejAp* 39v; Wy iefteście gwiazdy świáta tego [...]/ Wam fą otworzone wrota Rayłkie *SkarŻyw* 209; *CzechEp* 245.

Wyrażenia: »niebo (niebiosa) otworzone« = *caelum apertum Vulg, PolAnt* [szyk 24:6] (30): thamocho wydział nybo otworzone, y pana iefuła. ftoyaçzyego. naprawyczy boga oczczyb [!] *PowUrb* +3v; *OpecŻyw* 99v; *RejKup* i5v; A fkoró ten Papieřz vmárł/ izali nieftáło othworzone niebo dłużey aniřli przez godzinę całá? (*marg*) Niebo otworzone. (–) *KrowObr* 38v, Ss4; *Leop Mar* 1/10, *Ioann* 1/51, *Act* 7/55; *RejAp* 160, 161 [3 r.]; *RejPos* 21, 22v, 127v, [136]; *BudNT Apoc* 19/11; *CzechRozm* 199; *SkarŻyw* 596; *NiemObr* 120; *LatHar* 444; A nátychmiał wyftápiwłzy z wody/ vyrzał otworzone (*marg*) rozstępujące fię. G. (–) niebiofá *WujNT Mar* 1/10, s. 263, *Ioann* 1/51, *Act* 7/56, 10/11, s. 440, *Apoc* 19/11; *SkarKaz* 635a.

»otworzona ręka« [szyk 3:3] (6): rofprzełtrzeniłás łóże twoie/ y wczyniłás fnimi vmowę: milowálás pořciel ich ręká otworzoná [*dilexisti stratum eorum manu aperta*] *Leop Is* 57/8; że Krolowi Polńkiemu [...] otworzoná rękę przeciwo zářłuzonym á godnym ludziom záwřze mieć przyřtoi *OrzRozm* R3, O, O3 [2 r.]; y ręce obrzezowác mamy/ áby nic cudzego nie trzymáiąc/ ná hoyne iáłmużny z řwego zárobienia/ otworzone były *SkarŻyw* 4.

a. *Dostępny* [*w tym: komu* (15)] (19) : tylko tego iefzce fą ich pola á płoniny pułte řamym zwierzętam á kozakom [...] odworzone [*feris et Kosacis seu predonibus pervii*]. *MiechGlab* 76; Záwřře wám odforzony były nářfe řzkoły y kłyęgi. *KromRozm I* E3v; *Cuncta maria terraque patebant Romanis, Wřziřtki morzá y ziemie řtáły Rzimianóm otworzone/ To yeřt gdzie yedno pomyřlili tám mogli/ áłbo wřzem ludziom roskázowáli. Mącz* 283b; iz to miáłto káždemu narodowi s káždéy częřści řwiátá iefł wolnie otworzone *RejAp* 182v; Stoią otworzone przyřbytki iego/ czekáiąc z rádořciá przyřcia twoiego. *RejPos* 196; y páłace onego niezmiřzonego kroleřtwá Páńřkiego máią być zgotowáne y otworzone. *RejPos* 294v, 12v, 22v, 23, 54, 220 (10); a hanifz wyerbyet yeřlibi Myal Taká Krziwdyę ot vrzędu tedi Ma otworzone y prawo. *ZapKóřcier* 1584/49v; *PowodPr* 35; Potym mu tám wnet będzie otworzone Morze przeřtrone. *KlonFlis* Dv.

W przeciwřstawieniach: »otworzony ... zamkniony« (2): abyřmy niebędac záwřřtdzeni beřpiecznie mogli przyc ku oney oyczyźnie: ktora iefł twem wiřnem řřeroce otworzona: a przed niewiřrnemi twardo zamkniona *RejPs* 46; Inřze teř mieyřce ma Heliařz iefzce nie vmárł/ w ktorým z řciáłem y w řiele mieřzka/ nie to řziemńkie nářze/ ále inne podobno rayłkie/ w ktorým iefł drzewo řywotá/ nam innym potomkom Iádámowym zámknione/ á Heliařzowi z przyřwileiu otworzone. *SkarKaz* 119b.

2. *Rozwarty, rozchylony; apertus Vulg, PolAnt, patens Vulg; patulus Mącz* (85) : Takieř iz řłuch iefł řmyřł nauki, á widzenie wřkazuje nam roznořć wiele rzecři, przeto wřzi záwřře mamy odtworzone iz řłuch máło řřzkodzi. *GlabGad* C2; To řie przidawa tilko boiařnim zwierzętom, ktore dla řtrachu dzierżá oczy odtworzone poki mogá *GlabGad* L2v, N6; *LibMal* 1544/91v; z rořkazánia řędźiego Rotuł ma być przez Piřárzá Mieyřkiego otworzon/ y Sentencya iáwnie czyřtaná przed řádem. *GroicPorz* cc, bb4; *Leop Rom* 3/13; Helm pyękny otworzony/ pod Dębem řtáwiáli. A bábá drzewcem zołádz/ otłukálá řtoiác *RejZwierz* 117; A gdyř Gwido řpał ná ie⁸⁰ łonie widział Tyrus vřtá iego

otworzone y wyźrzał áno znich łáfká biála wybieżáá *HistRzym* 78v; *RejPos* 300; *BielSpr* 38; Grób fwoý przed łobá widzę otworzony. *KochPs* 31, 8; Któré łkrzynie y księgi niech bywáią otworzoné [*Quae tandem cistae et libri aperiantur JanStat* 436] ná Rocéch łádów Ziemłkich *SarnStat* 538; iz w takim powiećie/ ná tym á ná tym mieýfcu/ tego á tego dnia księgi álbo Aktá ku wyymowániu listów będą otworzoné *SarnStat* 749 [*idem*] 745; [iáko ludzkie chciwoći záwdy z otworzoná páłczeká łtoią/ y záwdy profłzá. *SenekaGórn* 363].

otworzon(y) komu (7): *BibRadz* II 143d *marg*; *RejAp* 85v [2 r.], 86v; widząc iz ma łtráćić ták wielki łkárł fwoý/ ktory mu iełł dobrowolnie otworzon *RejPos* 54; *SarnStat* 745, 749.

W przeciwwstawieniu: »zamkniony ... otworzony« (2): *BielKom* C6v; kłięgi thy łá zamknione/ ale łá wiernym otworzone. *BibRadz* II 143d *marg*.

W porównaniu (3): *WróbŻółt* 13/3; Gardłó ich iełł ták łmrodliwe iák grob otworzony *LubPs* B4v, Dv.

Wyrażenie: »księgi, książki, książeczki otworzone« = *liber apertus PolAnt, Vulg* [*szyk* 17:4] (13:6:2): *BibRadz Dan* 7/10, II 143d *marg*; Abowiem dzierzý kłięgi otworzone oddárłzy od nich onych moźnych fiedmł pieczęći *RejAp* BB2; á iáko wam wiernym dzierzý othworzone kłięgi woley łweý á rołkazánia łwiętego łwego. *RejAp* 86v, 83v, 85, 85v [3 r.], 87, 89v (15); iáko gdy go [*Boga*] z Dánielá máluia/ iáko łtárcá iákiego ná łtolcu łiedzácego/ á przed nim księgi otworzone *WujJud* 44v; *WujNT Apoc* 10/2, 8, 20/12.

W przen (30) :

otworzony czym (1): Mieý vłzy pogotowu [!] kluczem otworzone/ Ale vłtá w mowieniu kłoteczká zámknione. *BielKom* C6v.

otworzony na kogo, na co (6): páłcem nam był vłkazał źiemię otworzoná/ ná nas hániebné bluźniérze *OrzQuin* Y3; *RejAp* 76v [2 r.]; *BudBib Ier* 32/19; Bo dułzá moiá/ zewłżąd złým iełł nápełniona/ A ná żywot/ piekielna łzczeká otworzona *GrabowSet* H3, B2v.

Frazy: »oczy [czyje] są (będą, były) otworzone; otworzone oczy« = *oculi aperti erunt Vulg, PolAnt* [*szyk zmienny*] (13:2): Y łtalo fie iełł gdy fiedziál s nimi za łtole^m/ wziął chléb a przeżegnál ij łámál a podáwál ijm. A zaty^m odworzony łá oczy ijch/ ij poznali go *OpecŻyw* 168; *TarDuch* E2v; *Leop 2.Par* 7/15, *2.Esdr* 1/6; *BibRadz 2.Par* 7/15, *2.Esdr* 1/6; A ták niewiáłtá widząc drzewo y owoc iego przed oczýmá cudne y rołkołzne/ rwáłá owoc z drzewá zákazánego á iádłá y Adámowi podáłá/ ktory teź z nią iadł/ y otworzone były oczy ich (iáko czárt powieđał) iz vłrzeli nágoć łwoię. *BielKron* 1v, 77v; A ná ten czás będą otworzony oczy łlepych/ á głuchych fie vłzy odemkná. *RejPos* 3, 149v, 206; *RejZwierc* 199; bo oczy twoie otworzone ná włzytki drogi łynow człowieczých *BudBib Ier* 32/19; *SkarŻyw* 567; Rzekli mu: Pánie/ áby otworzone były oczy náłze [*ut aperiantur oculi nostri*]. A Iezus vlitowawłzy łię ich/ dotknáł oczu ich: á nátychmiałł przeyrzeli *WujNT Matth* 20/33.

»usta [czyje] otworzone są (będą, były)« = *os patet Vulg* (3): Vłtá náłze otworzone łá ku wam/ o Koryntowie/ ferce náłłe rozłłrzyłó fie w nas. *Leop 2.Cor* 6/11; *RejPos* 3; *WujNT 2.Cor* 6/11; [Y odworzony saú hnet vsta iego [*Zacharyjasza*]/ a iezik iego, y mowil *SandMalEwan* 22].

»otworzone (niechaj) będą (były, bywają) uszy [czyje]; otworzono jest ucho [czyje]; otworzone uszy« = *aperta est auris Vulg* [*szyk zmienny*] (5;1;1): *Leop Is* 48/8; A nátychmiałł były othworzone

vízy iego/ á był rozwiázan ięzyk iego/ y mowił práwie. *RejPos* [203]v, 205, 206 [2 r.], 313; A to pomázowanie Krzyżmem znaczy/ że lie człowiek okrczony sítawa práwym członkiem y pomázáncem Pána Chrístułowym przez wiárę y przez Duchá s. że iuż ku poięciu rzeczy niebiefkich vízy duże iego bywáią otworzone/ y oczy íerdeczne óswiecone. *WujJud* 167v; Wyłuchay me próšby/ á ná íkání moie/ Niechay otworzone będą vízy twoie *GrabowSet* B2v.

Szereg: »otworzony albo otworem stojący« (1): *Patulae aures*, Otworzone álbo otworem stojące. *Mącz* 283c.

a. *O pieczęci: złamana* (11) : A gdy była otworzoná pieczęć piátha/ widzialem pod ołtarzem duże ludzi zábitych *RejAp* 60, CCv [3 r.], 58v, 59v, 60, 60v, 63; *RejPos* 6 [2 r.].

3. *Rozcięty, rozwart, otwarty* (25) : *OpecŻywPrzedm* C3v; Na wízelkie wrzody otworzone y bolączki lekarstwu. *FalZioł* ††3; y. theż na inŝe otworzone rany ieŝt dobre to lekarŝthwo wyfuŝzaiącz ie y boleŝci wímerzaiącz. *FalZioł* I 151c; Ma mocz pothwierdzaiącą dla ŝwey lipkoŝci/ ítulaiącz otworzone brzegi ciała *FalZioł* III 27d; Też żyły pod kolany zacięte/ íą vżyteczne ludziem/ tym ktorzy niemogą dobrze chodzić. Też żyłki kthore íą przy łýtach/ y też przy goleniach otworzone *FalZioł* V 59, I 145b, 31, 58v, 59; *BielKron* 335v; *SienLek* 34v, Sss2; áby kiedy té wody pijá/ íiało było íięplé/ á íiało mówię/ y żyły ták otworzóné/ coby wodá łatwie przez chorégo przeŝlá *Oczko* 22; Bok iego ŝerce mi otworzone vkázuie/ y vprzeymoŝć/ y miłoŝć ku mnie z niego pátrzy/ íákoż go miłować nie mam? *SkarKaz* 209b.

otworzon(y) czym (6): bok tweé náŝwiéŝŝé miłoŝci wlocznią (aże ku rozkroieniu ŝertza) nielutoŝciwie ieŝt otworzon *OpecŻyw* 154; *TarDuch* C6v; Też żyłka ktora ieŝt na ŝamym kończu w poŝrzodku noŝa: puŝzczadłem otworzona/ cięŝzkoŝć głowy/ y bolenie z czyrwonoŝciá oczu: oddala/ á pamieć poŝila. *FalZioł* V 58; Bądż pozdrowiony boku wielebny Pána náŝzego IEzuŝá Chrýtuŝá/ dla nas wlocznią żołnierską ŝeroko otworzony. *LatHar* 266; *WujNT Ioann* 19 arg; *SkarKaz* 205a.

Wyrażenie: »otworzony żywot« (1): ále teraz o Záŝtáwieniu otworzonego żywotá/ to ieŝt o biegunce. *SienLek* 101.

Szereg: »zawarty albo otworzony« (1): rozmáythé Complexie/ rozmáytą íkórę/ závártá/ álbo otworzóná bárziéy máią *Oczko* 16.

W przen (3) : Ale iż oni thego zrozumieć nie mogli/ pokiby rozumy á ŝmyŝły ich nie były otworzone/ chocia y im też to y ŝam víty ŝwemi wykłádał *RejPos* 135; *KuczbKat* 145.

otworzony komu (1): Tobie y ŝercá ludzkie otworzone/ A pogotowiu bramy nie zámknione. *GrochKal* 26.

4. *Odkryty, jawny; apertus Mącz* (11) : Iuż Sentencya wyŝŝzego práwá ma być otworzoná y czytaná. *GroicPorz* bb4v; Moizéŝ wten czás nie wiodł ludu ŝwego przez zyemię Filiŝteńską [...]/ áby przeciw im nie powŝtáli Filiŝtynowie/ ktorych ieŝzcze złoŝć nie była otworzona do końcá *BielKron* 30v; *Apertus*, Otworzony/ yáwny/ odkryty *Mącz* 278d; *RejPos* 24, 117v, 316; Nie puŝczę/ áż myŝli twe będą otworzóné. *GosłCast* 29.

otworzon(y) komu, czemu (2): *KrowObr* 101v; Oczom Bożym wŝytkie rzeczy otworzone. *WujNT* Aaaaaa3.

Wyrażenie: »list otworzony« [szyk zmienny] (1): áby zořtáwili Pomorřkú žiemie przy Prufiech chcąc dáć summę złothá y řebrá zá nię/ by iedno dano liřty tákie otworzone/ ná kthorych by řtało iáwne przedánie Prufom Pomorřkiey žiemie od Krolá y od rády Polřkiey. *BielKron* 370; [Diploma epistola vel scriptura patens, Odthworzony liřth *Cervus F40* 273].

Szeregi: »objawiony i otworzony« (1): Gdzie řie iuż y obietnice o Mefyáľu řpełniły: y opieká zakonna náđ dziatkámi Bożymi vřtáľa: y táiemnice od wiekow przed narody zákyryte řá iuż obiáwione y otworzone. *CzechRozm* 22v.

[»otworzony i opowiedziany«: Niebezpieczeńřta R.P. naszymy z różnych stron obawiać się potrzeba, [...] wszakże z [!] otworzony i opowiedziany nieprzyjaźni niskąd jeszcze nie wiemy. *AktaSejmikPozn* 1600/220.]

5. *Udostępniony* [komu] (6) : Kupczom theż iest wolno y othworzono y przespieczno z moldawskiej ziemie chodzic do nařchich ziem. *LibLeg* 6/78v, 6/79, 159v; á ktorym tá vćieczká otworzoná iest [quibus patet hoc profugium]/ tych do káźdego złego vćzynku zá nařmielřze máia. *ModrzBaz* 141; áby wřzyřtkim vćiřnionym [...] przespieczna do áppelláciiey y odezwánia vćieczká otworzoná była [ut ... patuisset refugium *JanStat* 1017] *SarnStat* 952.

otworzon do czego (1): iź mu iest otworzono do thego Bořtwá řwiętego y do niezmieryney řářki iego. *RejAp* 77.

6. *O ciele zmarłego: wyjęty, wydobyty* [z czego] (1) : Tegoż czáľu był w Angliey otworzon z grobu kořtownego Tomas Kántuáryenřis/ (ktorego ielřcze y dziř mniřzy řwięcá) tak yź iego řkrzynia była řrebrná/ grob złotem á perlámi opráwiony. *BielKron* 217.

7. *O korzeniu: wszadzony, zagrzebany* (dosłowny przekład z hebr.) (1) : Korzeń moy otworzony iest wedle wod [radix mea aperta est secus aquas; Korzeń mój otwórzon [!] iest podle wody *WujBib*]/ á rořá przemieřřkawác bęđzie ná źniwie moim. *Leop Job* 29/19.

Synonimy: 1. odkryty; 3. rozcięty; 4. jawny, objawiony, odkryty.

Cf NIEOTWORZONY, ODEWRZONY, OTWARTY, OTWORZYĆ, OTWORZYSTY